

Діло

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринця 10., II. пов.

Конто почт. шл. 26.726

Адреса тел.: „Ціло-Львів“.

Число телефону 261

Рукописи редакція не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	2.70 К.
чвертьрічно	8 —
піврічно	16 —
щорічно	32 —

у Львові (без доставки):

місячно	2.40 К.
чвертьрічно	7 —
піврічно	14 —
щорічно	28 —

За зміну адреси платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в відстані 40, в оповістях 80 с. в редакційній часті І К. Повідомлення про вичаєні і зарученні 1.50. Некорекція стрічки 1 К. Стаді оголошення за окремим змовою. **Одея приєднання коштів у Львові 10 с. на провінції 12 с.**

Видає: Видавничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 4. мая 1917.

Наші читачі на іншому місці знайдуть уваги „Сзаяу“ в українській справі, які не можна інакше назвати, як тільки польським радикалізмом. Справа, все на світі зміняється, зокрема політичний і соціальний лад підлягає постійним змінам в напружі вирішування політичних і соціальних протилежностей, — на сій зміні опирають також Поляки свої нації, аргументуючи, що прецінь мусить вибити година справедливості також для Польщі, — тільки в українській справі стоять Поляки все на тім самім становищі: що про долю українського народу, а того титулу, що він кілька віків був у польській державі під польським панованем, мають на віки вічні рішати Поляки!

Поляки і тільки Поляки мають рішати, які з наших бажань є управлені; всі ті наші змагання, які мають за ціль забезпечити нашому народови вільне національне життя, отже змагання в ціло раг excellence позитивною, називають ся в польських устах негачією, бо вони негують право Поляків до вічного пановання над нами! Досвід війни має три найсильніші держави середної і східної Європи переконати, що вони мусять зректися своїх територій в цілі відбудована Польщі. Але той сам досвід війни має переконати — не Поляків, щоб вони злікалидували свої мрії про панованне над українським народом, — тільки нас, щоб ми погодили ся з тим польським панованем як неминучою долею, на яку нас на віки вічні засудило якесь ласкаве для Поляків fatum. Чи се не якась безмежна мегаломанія?! Невже історична конечність, історична справедливість, право народів рішати про себе і т. д. і т. д. — все те ласкаве тільки для Поляків, а неможливо вороже для українського народу?!

Кажуть Поляки, що тільки в порозуміню з ними лежить наша національна будучність. Візьмім лекцію з історії. Як би за часів польської держави української нації не був опирався польщизною, як би в Австрії він в 1848 их роках був признан польську плятформу „gente Ruthenis, natione Polonis“, як би в 1860 их роках був в дозволів ся угодою Лаврівського, в 1890 их роках угодою Барвінського-Романчука, як би,

словом, на кожнім з тих етапів уважав себе вже зовсім заспокоєним, — чи був би досягнув те, що тепер має, чи не був би вже давно потонув у польських морях? А хоч би з останних часів: адже ще підчас акції за сеймовою виборчою реформою Поляки на наше доганяне національної автономії на екстериторіяльній основі відповідали: „non possumus“, а тепер самі в своїм проєкті відокремлення Галичини додумали ся, що треба нам зробити деякі уступки на тій основі. Словом, дотеперішня історія вчить, що не в порозуміню з Поляками, — бо вони не хотять порозуміти ся, тільки диктувати й панувати, — а в боротьбі проти їх пановання і в незалежності нас від нього лежить наша будучність.

При тім — і се має засадниче значінє — нехай Поляки не забувають, що ми живемо не в польській, тільки в австрійській державі. Ми домагаємо ся наших прав від Австрії, а Поляки є в сій спорі тільки стороною, яка хотіла би з стори стати сувереном.

З сього погляду треба оцінювати також польський погляд на російсько-українські відносини. Коли Поляки ставлять справу так, що тут Поляки-Українці, а там Росіяни-Українці, то підставляють тільки свої бажання замість дійсности.

Ми не бавимо ся в пророковання, що нам принесе російська революція, але можемо також хіба з усмішкою приймати пророковання „Сзаяу“, як то ми, можда, страшно розчаруємо ся. Хто стоїть в оцінюваню російської революції на реальнім ґрунті, той мусить признати, що вона все таки приближить Росію до типу сучасної конституційної держави і тим самим принесе й нам те мінімум, яке мусить мати в такій державі кожний з її народів. А понад те мінімум ми тут не бачимо більше маємо, при чім Поляки ставлять те як максимум для нас в відокремленій Галичині. При тім при оцінюваню наших шансів тут і там треба мати на увазі, що польська суспільність як одноцільний національний табор ставить ся до наших змагань куди більше непримирно ніж суспільність російська, де побіч таких непримирних, якими є всі Поляки, маємо також елементи, які менше чи більше йдуть на зустріч нашим змаганням. Отже вихва-

лювати себе як єдиних спасителів наших Поляки не мають ніякої основи.

Словом, нехай Поляки понехаютъ свій радикалізм, нехай перестануть уважати себе нашими вічними володарями, які можуть карати і милувати, нехай арозуміють, що ми рівний їм нарід, який має такі самі права до таких самих форм вільного життя, а шанє розвитку з будучности, як нарід численніший, заселяючий богачшу землю з доступом до моря, значно більші, — а тоді може зможемо й порозуміти ся.

Границі і правно-державне становище України.

Львів, 4. мая 1917

„Frankfurter Zeitung“ доносить в депеші із Стокгольму:

„Руські Вѣдомости“ з деяким студованєм пишуть про доганяне, які підіє на українській конференції В. Садовський в справі границь будучої автономної України. Після тих догань повинна західна границя України проходити через губернії: люблинську і гродненську, південно східна границя через Кубань, північною границею стане Припеть а південною Азовське і Чорне море, з тим, що поза українською областю остане південна частина Крима. Ся ціла область була би менше більше однакова з територією Німеччини та в р. 1897 мала вона 30 мільонів населеня, яке до сього часу певно зросло двічі. Вісім губерній в тім було би чисто українських, до того були би прилучені часті вісьмох інших губерній з переважною українською більшістю. На згаданій конференції виступив священник Левицький проти посягань польської державної Ради на області з мішаною людністю та проти польських легіонів, які можуть на Україні спричинити непотрібні труднощі.

В іншій депеші із Стокгольму доносить „Frankfurter Zeitung“, що квітська конференція українських соціалістів-революціонерів поставила доганяне, щоб безпроголочно заведено автономію України з приміненєм установлених тим часовим правительством вольностей. Оборону

Величава українська маніфестація в Києві.

Офіційна участь в маніфестації війск кївського гарнізону в українськими національними прапорами. — Резолюція мюнстер-вїча єдн памятником Хмельницького. — Віська дефільють перед українськими національними прапорами. — Командит українського воєнного округу генерал Ходорович салютує українські національні прапора й український національний жни! — Оваці для проф. М. Грушевського.

Львів, 1. мая 1917.

(Ф. К.) „Кіевская Мысль“ з дня 21. марта приносить такий опис українських маніфестацій в Києві:

Українська маніфестація в Києві дня 19. марта (1. цвітня) відбула ся надзвичайно торжественно при незвичайно великим числі учасників — кільканайцять десятків тисяч народу і сад даєт Українців. Організовано маніфестацію з ініціативи Центральної Української Ради обєднаних українських організацій. Коло 9. год. рано в місцях збору маніфестантів на Стиній площі, в Галицькїм базарі коло Нікольських воріт, на Васильківській вулиці коло 4-ої гімназії, коло театру Народного Дому, коло брацького монастиря на Стефанівській вул., на Гімназійній вул. коло анатомічного театру — скрізь тут почали збирати ся маніфестанти з національними прапорами.

Коло 10. год. рано походи з прапорами жно-голубої і жовтої краски рушили до Володимирського собору, де відправлена ся панахида по Тарасови Шевченкови. На соборну площу під звуки оркестра і спів хорів одні за другими сходять ся маніфестанти і війско з ріж-

них збірних місць Роздаєть ся спів „Заповіту“, а оркестри грають національний український жни: „Ще не вмерла Україна“. По закінченю панахиди і по промовах духовенства, звернених до маніфестантів, в пів на 11 год. починаєть ся похід від Собору. На переді йшли два козаки в старинних воєнних українських костюмах, потім йшли на кони в гегеманським костюмі артист Микола Садовський зі світою дванайцять козаків і старинним червоним козацьким попаром, на яким був знак хреста і пів-місяця з зіздуєю. Далше йшли полковник Глинський, що наглядая за порядком війск, з салдатами Українцями із всіх частин кївського гарнізону під командою офіцерів Українців. Війскові часті йшли в супроводі своїх оркестрів. У кожної війскової часті був свій національний прапор голубої і жовтої краски. На прапорах яскраво визначали ся такі написи: „Вільна Україна у вільній Росії“, „Душу тіло ми положимо за свою свободу“, „Автономна Україна“, „Самостійна Україна з вільною Росією“, „Федеративна Україна“, „Най вільною Росією“, „Федеративна Україна“. За війсками йдуть ученики Українці всіх кївських воєнних шкіл, школи прапорщиків і ученики війскової медичної школи. Відтак в поході окремими групами йдуть робітники ріжних фабрик і закладів, пани і гатує робітники ріжних заводів і телеграфних урядників, урядників південно-західних зелізниць, полонені Українці-Галичане, робітники ріжних правительствених майстерень, урядники українських книгарень, українські артисти, служба українська зі шпигалів, діти з приюту для Українців-Галичан, ученики вищих шкіл міста Кієва, ученики середних шкіл, заводських шкіл, члени Товариства техніків, члени комітету для будови памятника Шевченкови, учениці жіночих гімназій, ученики вищих і низших народних

шкіл, члени товариства „Громада“ земських урядників, студенти духовної семінарії, кооперативні організації, члени українських організацій, українські соціалісти-революціонери й інші. Похід ішов у супроводі 14 оркестрів війскової музики, в тім один чеський оркестр, 7 хорів і обєднаного хору студентів університету і студенток вищих жіночих кур'їв. На численних гортоканських національних табличках, числом до 300, ріжні постулати і жаданя. Богато табличок мають написи „Вільна Україна у вільній Росії“, „Федеративна територіяльна автономія“, „Слава немирущому Кобзареві“ (з портретом Шевченка), „Нехай живе самостійна Україна!“, „Нехай живе соціалізм!“, „Вітай вільна Україна!“, „Нехай живе федеративна республіка!“. Від галицьких Українців зі Старого Самбора: „Нехай живе федеративна республіка і український сойм!“ (На синьому прапорі з гербом Галичини — львом, і України — архангелом Михаїлом), „Вільна рідна школа“, „Нехай процвітає українська техніка!“, „Рідне місцевістю у вільній Україні“ (від артистичної школи), „Слава борцям полягам (на чорному прапорі), „Нехай живе рідна промисловість“ (від тов. Добробут), „Українці католики“ (малювний прапор), „Висша українська школа“, „Україні автономія“, „Слава великій революції“, „Воля, рівність і братерство“ й інші. Коло будинку міської Ради маніфестанти витали члени виконуючого комітету міста. Від міської Ради маніфестанти пройшли через Трьох святельську вулицю на площу св. Софії. Під звуки дзвонів зі Софійського собору вийшло духовенство і на площі коло памятника Богдана Хмельницького, відправлено панахиду по Тарасови Шевченкови, відправлено розпочало ся українське віче. Зі схода відтак розпочало ся українське віче. Зі схода памятника, окруженого прапорами і тися-

краю рішено вести дальше, поки осередні держави не зречуться своїх анексійних планів. Конференція рішила теж допомагати ся, щоби в будучий мировій конференції взяли участь всі несамоційні народи.

Українське пресове бюро в Льозанні доносить: Наш київський кореспондент депешує нам: Український національний конгрес, який саме радий у Києві, порішив проголосити себе конституційними зборами та установити тимчасове правительтво для України. Після нарад конгресу конференції відпоручники комітету жовнів і робітників з президентю конгресу і після горячих промов рішено там поки що попірати тимчасове російське правительтво.

Дневний приказ Брусілова.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.) Дневний приказ Брусілова перестерігає перед анонсами з неприхильськими жовнірами, бо ворог бажав би покористувати ся тим, щоби одержати відомости про російські оборонні організації.

Новий кабінет в Греції.

АТЕНИ (Авас 3. мая). Заїміс обнімає теку заграничних справ. Ральос теку скарбу. Прочі міністри будуть іменовані вечером.

Перед вибором нового президента палати послів.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Як доносить партійна кореспонденція, на нинішнім півнарнім засіданню німецького національного союзу, скликанім для нарад над питанням вибору президента палати послів, пос. Доберніг вложив заяву, що зрікається ся кандидатури і просить Союз о односторонне підперти кандидатури вибору голови Союзу д-ра Густава Гросса на президента палати послів. Пос. Гросс заявив, що вправді не старає ся о гідність президента, що одначе з огляду на тяжкі задачі, які ждуть палату в найближшій часі, віддає свої сили до розпоряджності Союзу. Потім ухвалив Союз кандидатуру д-ра Гросса на президента палати. Вибрано комітет, який має порозуміти ся з иншими партіями в справі вибору президента палати.

О окремих мир з Австро-Угорщиною

БЕРН. (Ткб.) В справі льондонського донесення „Corriere della Sera“ в справі евентуаль-

ними народу, виголошують ся промови. Першим виголошує промову від імени Центральної Укр. Ради проф. Михайло Грушевський. Промовець робить товпа шумну овацію, промова його переривається окликами: „слава!“ По речник Міхновський захликає свобідну Україну бороти ся разом зі свобідною Росією з темними силами і зовнішнім ворогом. Від кооперативів говорив Стасюк, від робітників Веселовський, від студентів Сремлі, відтак говорили Антонович і Бартошевич, останній від Поляків, що живуть на Україні. Промову на російській мові виголосив аочтовий рязник. Говорило ще багато инших людей. Віче прийняло таку резолюцію:

„Ми, Українці, зібрані у Києві 19. березоля на першій українській святі свободи, вітасмо відновленє народовластия, знищеного царським деспотизмом і одностайно постановляємо: піддержувати центральне правительтво, помагаючи йому всіма силами забезпечити новий свободний лад від всяких ворожих заходів і в твердій переконанню, що воно далі прикладати ме всі сили для укріплення свободи і демократизму; потвердити йому наші сподівання негайного скликання установчих зборів на основі загального, рівного, прямого і тайного вибору, котрі то збори мають ствердити автономний лад, який на Україні заводимо; зажадати від тимчасового правительтва, щоб воно міцно звязало справу автономії України з інтєресами нового ладу і заохотило людиність її до всяких жертв, для чого негайно видялоб декларацію, котрою з свого боку визнало б потребу широкої автономії української землі і поробило відразу всі заходи, щоби надати українській національній характер публичним установам за захованєм прав національних меншостей; в справі переведення сих постанов доручаємо Центральній Раді України порозуміти ся з тимчасовим правительством.“

Площі перед св. Софїєю і Михайлівським монастирем не могли змістити всього народу і

ної готовости антанту до заключеня окремого мира з Австро-Угорщиною зважує „Zürcher Post“: Доси найсильніші стремління антанту, щоби Німеччину відокремити від її союзників, розбили ся о силу союзу осередних держав. Не можна думати, щоби зі стараня нині могли мати більший успіх.

БЕРН. (Ткб.) В справі донесеня льондонських і мілянських дневників про готовість антанту до заключеня окремого мира з Австро-Угорщиною пишуть „Zürcher Nachrichten“: Така оферта під адресою Австро-Угорщини не найде у Відні й Будапешті більшого послуху як попередні подібні оферти. В кермующих кругах антанту повинно уступити осуджуване керманчів політиків в Австро-Угорщині після такої політичної моралі. Крім того Австро-Угорщину ждуть инші задачі, ніж окремих мир, — може прийти до загального мира.

БЕРЛІН. (Ткб.) „Zürcher Post“ доносить з Міляно: В політичних кругах в Італії панує не вдоволенє ізза поголосок, які знов появили ся також в Росії, про можливість заключеня окремого мира з Австро-Угорщиною. Націоналісти бачуть в таким плані політичних кругів західних держав зменшенє італійських претенсій що до австрійських областей і коботують ся, що їх союзники будуть шукати порозуміння з Австро-Угорщиною коштом італійських претенсій.

Російські соціалісти проти провізоричного правительтва.

„Проч з правительством, проч з Гучковом, проч з Мілюковом!“

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.) Нота провізоричного правительтва, оголошена деякими дневниками, викликала між соціалістами живе невдоволенє. Виконуючий виділ ради делегатів робітників і салдатів займає ся нотою на надзвичайних засіданях в ночи з д. 2. на 3. і д. 3. с. м. перед полуднем, але не прийняв ніякої резолюції. Рада рішила врешті, що закни дїє до якоїсь ухвали, зажадає від правительтва виясненя що до причин, які його спонукали до оголошеня своєї ноти. В тій цілі виконуючий виділ запропонував правительству відбути спільне засіданє. Правительтво прийняло сю пропозицію. Пополудні довідав ся виконуючий виділ, що нота правительтва викликала невдоволенє також серед деяких корпусів армії. Фінляндський полк піхоти заявив ся перед палатою Марії з прапорами, на яких були уміщені написи, що домагали ся уступленя міністрів Гучкова і Мілюкова. Інші відділи війск прилучили ся до фінляндського полку. Виконуючий виділ ради депутатів робітників і салдатів видав зарядженє, щоби жовніри вернули до кошар. Виконуючий виділ вважає конечним супроти ноти

части війск розміщують ся в сусідних вулицях. По закінченю промов війска проходять церемоніальним маршем і віддають честь прапорам. З площі несуть ся неземкояучі звуки українських пісень і окликів „Слава вільній Україні!“, „Хай живе вільна Україна у вільній Росії!“, „Хай живе автономія України!“ Під звуки війскових оркестрів кінчить ся війска парада. Маніфестація кінчить ся коло год. 4 по полудні. Богато публичних інституцій, як міська рада, земська управа, дирекція південно західних залізниць й инші, були прикрашені українськими національними прапорами.

Вражіння з української маніфестації у Києві.

У тім самім числі „Кієв. Мысли“ автор, підписаний Гіційлами А. Н., подає свої вражіння з української маніфестації п. з. „Коло Думи“.

Як попередних днів, так і тепер в день українського свята, хвилі маніфестантів вистроєними, безпереривними течіями лились на Хрещатик. Війскові чети з прапорами і оркестрами, робітничі групи, догрі ряди учеників всіх кнівських наукових закладів від висших до низших, групи домової жіночої служби, авчійні горжани України, що не належать до жадних організацій, поміж стінами живих людських тіл лились в низ по Фундуклівській вулиці. Початок походу звертає уже на Хрещатик, а кінець не рушає ще з місця коло Володимирського собору. Для українського свята в природі перший правдивий весняний день, яке яскрає, ласкаве сонце! Яке захоплює повітре. Там гремлять оркестри, тут чується стрійний мелодійний спів український. Тут піднімають ся хвилі міцних мужських голосів, а на віддалі розливають ся срібні жіночі голоси. Чаруючі українські мелодії, то бурливі марші, або задумливі безграничні, широкі мотиви.

Хрещатик від Бесарабки до міської Думи заповнений народом. І чим ближше до Думи, тим густіша товпа, а перед самою Думою великий стиск на розі Миколаївської вул. і на рогах думської площі. Тут кінцевий пункт маніфе-

прительтва оголосити якусь заяву. Не думає він спричинити уступленя провізоричного правительтва. Протягом дня відбули ся в столиці маніфестації і збори. Маніфестанти йшли улицями з прапорами, на яких були написи: „Проч з провізоричним правительством, проч з Гучковом, проч з Мілюковом!“

Керенський про відношенє Росії до Англії.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) „Daily Express“ подає розмову свого кореспондента з російським міністром справедливости Керенським про становище російського народу супроти Англії. Керенський сказав, що Росіяни дуже щили Англіїців, одначе ті, звязавши себе з царотом, ослабили становище Англії в Росії. Крім цього цілий ряд пам'ятних нещасливих обставин спричинив, що становище Англіїців много потерпіло.

Німецький міністер війни про мир.

БЕРЛІН. (Ткб.) Міністер війни Штайн заявив в соїм підчас нарад над військовим етатом: Не маю надії, щоби по війні прийшло до мира народів. Як довго перехресують ся інтереси держав, буде істнувати війна. Вигляди тривалого мира нині не є великі, коли два великі народи, які доси про се не думали, щоби удержувати великі армії, нині творять їх. Маємо обовязок забезпечити себе також на час по війні, щоби задержати для наших походів те, що ми вибороли собі.

Шеф воєнного Уряду Гренер боронив своєї відозви, виданої в. 1. мая до робітників і заявив, що між військом в краю і військом в полі не сміє ніхто ставати. Від тепер аж до кінця війни мусить панувати між робітниками безумовний супокій. Відозва була конечна, тому що німецький нарід находив ся на розпуттю, а одна з доріг вела до поражєня.

Китай виповідає Німеччині війну.

ПЕКІН. (Райтер.) Кабінет прийняв односторонню резолюцію, щоби зараз виповісти Німеччині війну.

Цісар в Галичині

ЛЬВІВ. (Ткб.) Вечером д. 2. с. м. удав ся цісар північною залізницею до Галичини, щоби оглянути цілий фронт в тім короннім краю. У Львові, де поїзд задержав ся 10 хвил, привтав ся цісар з зібраними на двірці на його по-

стації, тут всі хотять бути і подивити ся. З думського балькону бачиш море людське. Всі піднімають ся, старають ся поглянути вперед. Не видно постатей, а лише одно суцільне людське лице. Воно живе і переливається як якутська Хвиля людські то напірають, то відливають. Одна суцільна нероздільна людська маса. Вузьенька свобідна доріжка лишила ся для проушка маніфестантів, як маленький потічок серед великих берегів.

Українська трупа на чолі з Миколою Садоським відтворила старинне українське військо козацьке. З серед маючих у золоті сонця кольорових хоругв, стягів, знамен і значків проїжджають вони в червоних жупанах. Ярке, мальовниче п'ятно і вся багатотисячна товпа загреміла окликами і одлесками.

На думському бальконі члени виконуючого комітету, а на переди всіх, перезиллившись через залізний перила, цвітучий злорозвий молодець у чорнім з непокірним чубом на голові в свій точним одязі робітника. Се член ради робітничих депутатів Він—Українець. І се свято мимо всього иншого йому особливо близьке. Вперше міцними робочими руками за залізні перила, повний молодечої свіжости і міці, він нахилив ся вперед і без перестанку виголошує привіт:

— Від Ради робітничих депутатів привіт українському громадянству! Війску! ученикам!

А коли проходять робітничі групи голос представника демократії особливо кричне:

— Українському робітництву від Ради робітничих депутатів слава!

Свої пізнають свого представника. На зустріч йому несуть ся оклики з товпи: йому махають хустинками, шапками, руками. До него звертають ся з веселою усмішкою обличчя робітників.

— Нехай живе вільна Україна! — викрикує депутат.

— Слава свобідній Україні! — несуть ся з площі.

Одна за другою приходять групи маніфе-

вітанс військовим і зеліничими функціонерами. Коло год. 2 по полудні цісар, в якого дружині буди: шеф ген. штабу ген. піхоти бар. Арц. намісник ген. кавал. гр. Гуїн, адютанти ген. майор ки. Дьобковіч і полевий маршалок пор. Мартерер, прибув до малої стації у східній Галичині. Їїо короткім побуті на двірці удав ся Монарх до малого села, де йому зложили чолобитність населене, шкільна молодіж і депутація армії. Вернувши на стацію удав ся цісар в дальшу подорож до Ходорова.

Росія до союзників.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Міністер заграничних справ Мілюков вислав до представників Росії в державах антанту дня 1. мая телеграму, в якій, покликуючи ся на недавній маніфест нового правительства до народу, заперечує, нібито Росія хоче заключити окремих мир, і стверджує, що цілі Росії сходять ся з цілями союзників та що воля російського народу довести війну до побідного кінця скріпляється ся.

Привіт українському студентству в Києві.

Від галицького українського студентства.

До Головної Української Студентської Ради в Києві вислано зі Львова через нейтральну державу такий привіт:

Товариші!

Із землі Романа та Данула шлемо Вам горячий привіт.

Витасмо перший з'їзд українського студентства Наддніпрянської України в золоті-верхім Києві.

Прийшов ожданний слухний час! Підняла ся велика нація полуднево східної Європи, при гадала культурному світові свої історичні права та зажадала і для себе місця в ряді народів світа.

Зломане Переяславського трактату царями спало проклятом на їх нащадків.

Товариші!

Ви були між першими, що ломили кайдани царського насилля в імя вселюдських ідеалів волі й рівності.

Честь Вам, що в сей великий день підняли достойно прапор вільної України та жадна всестороннього розвитку рідного народу.

У Львові 30. цвітня 1917.

За організації студентства висших шкіл Галицької України:

Микола Чубатий, Андрій Короць, Софія Нагірна, Микола Писецький, Ольга Кривокульська, Михайло Дмитрогич.

Польський радикалізм.

З приводу останних енуціяцій Народного Комітету і У. П. Р. в справі польських змагань що-до української землі, висловлених в енуціяції варшавської Державної Ради і в нових польських заходах за відокремлене Галичини, як також з приводу наших статей про ті справи „Счас“ пише:

„Русини, не навчені досвідом війни, стоять з упором, гідним ліпшої справи, на становищі чисто негативним супроти Поляків і хочать киче диктувати нам свої умови. Сей об'яв мегаломанії, й перед війською не раз завважува ний, є тим небезпечіиший — також для Русинів — у теперішних заматаних відносинах, коли вони можуть osiąгнути словесне своїх управлених бажань єдино в дорозі компромісу. Події в Росії відлинули мібуть побуджуючо на настрої руських галицьких політиків і збудили в них прибільшені надії. Близька будучність покаже їм аж занядто діймаючо, що опираючі національно політичних рахуб на ефемеричних київсько петроградських „українських“ маніфестаціях не має реальних підстав. Російська революція принесе їм незабаром прикре розчарованє й переконає їх, що тільки в розумнім порозумінні з польською суспільністю лежить можливість їх дальшого національного розвитку.“

На запросини цісаря всіх до поїзду намісник Галичини гр. Гуїн.

— Такергоф розв'язаний. На основі сольного рішення ц. к. міністерства війни і ц. к. міністерства внутрішніх справ розв'язано вже

бор інтернованих політично підозрілих в Такергофі коло Грацу. Мішана військово-цивільна комісія в Грацу покінчила вже семи днями свої роботи, перейшла поіменно всіх інтернованих і рішила що до кожного, чи має бути увільнений і вернути до краю — а засади будуть могли вернути тільки до дальшої воєнної області, а лише в надзвичайних разках за дозволом військових властей і до тіснійшої — чи має бути вільний але конфінований в одній з громад західно-австрійських провінцій, чи має бути відданий під судове слідство і уміщений в слідчій в'язниці. Число інтернованих вносило ще в останніх часах около три тисячі, з котрих значна часть верне тепер до краю, решту конфінують, а тільки кількох мають перевести до слідчої в'язниці. Перед кількома днями розпочали вже випускати інте: нованих з Такергофу, решту випустять в найблизших днях. Розв'язане табору інтернованих в Такергофі остаточно положить кінець великанському числу неповинних жертв воєнної хуртовини і людської „сусідської“ злоби, які в Такергофі стригли український нарід. Розв'язане Такергофу треба завдячити безупинним заходам президи Загальної Української Ради, яка в сій болючій справі внесла до військових й цивільних властей кілька основних пропамятних писем і робила особисті заходи у найважчих чинників держави.

— Важні постанови для тих, що виїжджають до купувальних місць. Ц. к. Уряд для виживлення людности видав зарядженє в цілі забезпеченя предметів поживи для купувальних і лічничих місцевостей в літнім сезоні. На основі тих зарядженє обов'язані ті мешканці міст з людністю понад 20.000 людей (себто в Галичині мешканці Дрогобича, Кракова, Львова, Нового Санча, Перемишля, Рашева, Стрия, Тарнова і Ярославла), які бажать в сїм році виїхати до лічничих місцевостей в краю а саме: до Трускавця, Любіня, Івонича, Рабля, Криничі, Шавиші, Закопаного, Немирова і Риманова а також до інших лічничих місцевостей, положених в Австрії поза Галичиною що найменше на 4 тижні, згодосити свій виїзд письменно до 1. червня с. р. в тій політичній власті повітової, в якій окрузі положена лічничя місцевість. В такім зголошеню треба подати: імя і назвище виїжджаючого, число осіб, які з ним виїжджають, день наміреного приїзду, час побуту в лічничій місцевості, назву постійного місця побуту. До того виїжджаючий повинен вимельдувати ся в своїй комісії розділу карт хлібних, цукрових і т. д.; він одержить легітимацию, а якою згодосити ся в тій власті лічничій місцевості, яка приділює поживу. Перед виїздом з місця літнього побуту треба вимельдувати ся там і по приїзді до дому замельдувати ся. В купувальних місцях приїзжі з виїзком хорих осіб не одержать більше поживи, як місцева людність.

— Відзначене Семен Трусевиц, студент прав, тепер хорунжий 89. п. п. одержав на днях малу срібну медаль хоробрости за хоробре поведене перед ворогом.

— Посол д-р Євген Левицький, надворний і судовий адвокат у Відні, вписаний на лісту оборонців перед судами військовими.

1917
ВІВТОРОК 8 МАЯ
ЗДЕРЖУЄМО
ВИСИЛКУ „ДІЛА“
ТИМ, ШО НЕ ЗАПЛАТИЛИ.

НОВИНКИ.

Львів, 4 мая 917.

— Цісар Карл в Галичці. Кореспонденція: Бюро доносить: Спеціальний двірський поїзд, яким їхав цісар, переїхав 3. с. м. через Краків,

захвилювалось, загуділо, зашелестало, заплескало. І принесли батька торжественно і обережно і поставили рядом з таблицею, на якій стояло:

„Земля і воля“.
— Хай живе земля і воля! почулось з усіх сторін.

— Грушевський... Проф. Грушевський іде з маніфестацією, чують ся оклики.

Се був найважчий момент. Ледви Михайло Грушевський відійшов до Думи, як тільки виконуючого комітету на чолі з Бурчком з поспіхом сходять з балкони і через хвилю професор, переслідуваний знищенням правительством, на руках виносить ся на думський балкон. Він перед многотисячною товпою. Старий з великою срібною бородою — український патріярх з відкритою сідою головою. Його переслідувало старе правительство, за ним устроювало в Києві облави, стежило за кожним його словом, гнало і слідило за кожним його кроком. І от стало ся:

— Нема попереднього правительства. Є свобідна Україна. В богато переживший і страждавший старий професор ідеолог вільної України.

Блідий схвильований, від тільки що пережитого стояв Михайло Грушевський на балконі, а в низу, як море кипіли і переливались людські хвилі.

— Нехай живе проф. Грушевський!, нехай живе батько Грушевський! чууть ся з усіх сторін.

На хвилю стихає. Михайло Грушевський пробує говорити але від схвильованя не може. Дякує і кінчить:

— Нехай живе демократична, федеративна республіка.

Се одна з дуже рідких моральних сатисфакцій, яка випадає на долю переслідуваних борців за свободу своєї вітчизни — кінчить свої стрічки д. А. Н.

АДРЕСА: Hauptkassse der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VIM LEIBERER GASSE 20

*** ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ ***
*** СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ ***
*** НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛІ. ***

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.
„Паткова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти остачніх подій тим дорожчі і важнійші од української справи, конечні як найскорші і чимобильнійші желати

1. Малецький 5 К (Дн.) Нусь Подляську, Габрюшевський, Стефу Шелецьку, Мілю Габрюшевську, Дмитра Малця всіх а і вєдрили.
— Людвік Гульчизька учительська Кчафости 5 К: Галу Захарівну Стрий, Юри Пі-

стантів. Кольони війск зустрічаєть ся з ентузіазмом. Проходять вони бадьорим молодечим кроком, виконуючи свій обов'язок, Салютус знаменам і гимнам стоячий на балконі командант українського воєнного округа генерал Ходорович. Витаяють окликами і оплесками всі інші. Гарно проїзджас зі своїм відділом Сахно Устимович; йому довго гремили оплески у слід.

Кілька разів виступас з привітаннями до війска і до горожан Іван Стешенко. Його короткі, але сильні змітом привітти викликають грімке— „Ура!“

Витасє маніфестантів від імени Жидів член виконуючого комітету д-р Фрумін:

— Тяжко жилось в темні часи при старому правительстві всім народам Росії, але засіло сонце свободи, освітило землю своїм світлом і всі відткнули повною грудю.

Гремлять, зміняючи один другого оркестри. Кожда нова група маніфестантів викликає новий вибух подиву щасливих горожан.

З далеку, на Хрещатику чуєть ся спів. Доносять ся мужеські і жіночі голоси. Се об'єднаний в тисячу голосів хор з своїм батьком Кошицем. Гарно їх зустріли. А вони старі знакомі Києви на простороні від дому шляхти і через цілу думську площу аж до магазину Перлова заспівали:

— „Ще не вмерла Україна!“
Послушні велинам диригентських жезлів мельодійні голоси були стрійні, згідні.
— Заповіт! вимагає товпа.
— Павза, а відтак тихо, тихо...
— „Як умру, то поховайте“...
— Ширше, кріпше і з міцною розливаєть священний спів. Кого тільки не було серед співаків. Цивільні, війскові, студенти, семинаристи, курсистки і духовні а гарними голосами доповняли хор і картину.

Ось воно правдиве свято, що всіх об'єднало.

З далеку над головоми товпи, на високому стягу заколихав ся портрет Шевченка. Все

каса Півзева, Михайла Пеличака Вошаниї. — Старший десятник Михайл Шиниш 10 К.; П. Андрусевичеву в Дроговижу, Софію Литкову Львів, о. Вол. Андрухова Лашки п. Борнринч, старшого десятника Нестора Мокловича Ешенсдорф (Дол. Австрія), Федичишина Стефана вістуна УСС — Сильвестер Михишев 10 К.; о. Михайла Фещицу пароха в Балиї, А. Йосифа вахм. жанг в Світній, Г. Федуня вахм. жанг в Бобовій, Н. Андраша госп. в Балиї, І. Русина нач. громади в Яшкови, Андрий Н. шота Ситинца 10 К.; о. Євліяна Вентриневича зі Ставищ, Ольгу Меренкову учительку зі Ставищ, Євгенію Мандиюкову учительку в Богущі, Івана Жупника ц. к. лісничого з Фльоринки, Сильвестра Михиевича начальн. громади в Чорткові, всі в повіту грибіського. — Корнело Левичський, ученик VII кл. гми Станькова п. Негівш, к. Калужа 8 К.; Вп. п. Баньку Баронову Львів і п. Стельку Гавриловичину Львів на дозільну каюту. — Іван Білоус підхор. 55 п. п. 5 (зять) К.; Зено Яворську в Лучицях, Сивіну в Добромилі і Івана Селчака учит. в Лучицях, — Аналія Дашкевичева 5 К. (Д.); Євлію Скородинську з Перемишля, Марію Мудракову (старшу) з Львова, Івановську в Модриці, Ольгу Машораківу зі Скіданиці, Ольгу Сабатову в Перемишлі, — Оксана Сідецька 2 К.; Олю Адрияновичу і Богдана Бахівського в Тустановичах, Боду Сабажу в Перемишлі, Надію Калиновичу в Борнлазі. — Микола Чубатий Львів 4 К.; Теодорія Рідецького ц. к. судю Львів, о. Михайла Дурделлу Святе, о. Антона Срецького Кірхберг. — Ст. Бриттан в Яворова 10 К.; поручника Мірона Чуму Лів 2 Берно, поручника Мірона Марейна УСС.

Олю Дуцькіну семинаристку в Яворові, Юльцю Зарембіану семинаристку в Яворові, поручника Романа Кізя Rev. Spil. N. 1 Matagovz Sziget Угорщина. — Олена Матвішин 5 К.; Ану Кулєбу, Марію Називловську, Марію Дебрин, Марію Сеньків, Павла Захаркія всіх в Підеркова. — о. Павло Штокалко в Нисичих 10 К.; Зофію Медицьку в Стенятині, А. Павлюкову в Бобятині, о. Кароля Давидовича в Войславичах, о. Івана Бірку в Опільську, Ів. Шавелюка дир. шк. в Войславичах.

ОПОВІСТКИ.

Субота, 5. мая 1917.

Намі: греко-кат. Теодора — римо-кат. Пів В. п. Зантра: греко-кат. З Н. п. Вел. — римо-кат. 4 Н. по В.

Кружок У. П. Т. ім. Б. Гринька мусить відкликати свій концерт в честь Тараса Шевченка з дня 6. мая на день 13 мая 1917 отій самій годниї з тою самою програмою. — М. Сіак.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 4. мая 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Фронт ген. полк. архики. Йосифа: Вчора вечером зломано російський атак перед нашими становищами на північ від долини Шуміти.

На протім фронті не було зміни.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На цілій фронті звичайні артилерійські і мінові бої. Під Горіціо неприятель пробував газового атак. Завдяки остерожности наших військ і успішности наших оборонних засобів не повів ся. Втрати ми не мали.

Наші хоробрі летуни вчора в воздушній боротьбі струтили 3 неприятельські літаки на височині Красу і один коло Флтиш.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нічого нового.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гвээр

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 4. мая 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслідника престоло Рупрехта: На фронті Арра не повела ся нова англійська проба проломана фронту, підпринята на просторі 30 км. між Acheville і Quesant дванадцятьма до сїнайшати англійськими дивізіями після найсильнішого артилерійського приготування.

Від досадка аж до пізньої ночі повторювані англійські наступи розбили ся об наші лінії або зломано їх протинаступами. Тільки до Frespou адер ся неприятель, а коло Вуїссоні остали в його руках дрібні часті нашого найдалше наперед висушеного рова. Нині рано боротьба ведеть ся далі. Поведене наших військ знова було незриване. Крім тяжких кривавих втрат неприятель втратив ще більше як 1.000 бранців. Уставлене в поготівлю на південний схід від Арра численної англійської кінноті доказує, які надії ввазували Англійці в тий атакі.

Група німецького наступника престоло. На північ від ліній Соассон Ремс розгоріла ся боротьба артилерії. Вона особливо скріпила ся між Еною і Брімон. Наша артилерія ввела під винищуючий огонь повні військ неприятельські рови. Французи знова острілювали Леон. Коло Брей і на захід відти та на Зимовій горі огонь нашої артилерії і хочи зловмів кілька французських наступів, завдаючи втрати.

Група кн. Альбрехта: Не було важніших подій.

При добрій погоді була оживлена діяльність летунів на західнім фронті. Наші летуни обкинули успішно бомбами становища батарей, залізничні улаженя, табори і склади мушії коло Арра і на південь від Ени. Неприятель втратив 10 літаків.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В Карпатах заатакували три російські батальйони без успіху наші становища на північ від долини Шуміта.

Македонський фронт: Між озерами Преспоню і Черною і по обох сторонах Вардара і над Струмою хвилями відживала діяльність артилерії.

Перший квартирмайстер ген. Людндоро.

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Де є Мирло Шишурин з Мирлябаби (Бумовина)? Де була в останіє на р-ботах в Arb. Arb. Trielen-Matagovz-Siget — патан жінка Марія Вісти слати на адресу: Stefan Eucliv, k. k. Konzentrationsstation, Enzersdorf in Thale, Bezirk Oberhollabrunn. 285 1-1

Своєніа і вважючих прошу о подавіє адреси: Einj. Frelw. Oeftr. Bojko Demetr. Schutzenregmt 345 in Witkowice bei Krakau. 287 1-1

Оголошеня.

- ПОЧЕНЕ НІГ -

усуває певно спеціальний пауер „Саве“, пакег за 1.20 К. На провізцію висулаю тільки за попереднім надісланим належноті 1.40 с. на ворта. — Одинокє заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 279 3-60

Заклад купелевий

В КРИНИЦІ

буде отворений як в літах попередних з днем 15. мая б. р. — Час отворенія I. сезону від 15. мая до 30. червня, II. сезону від 1. липня до 25. серпня і III. сезону від 26. серпня до 10. жовтня. — Заряд закладу подбав про улекшеня побути купелевих гостей а саме що до полученя зелєничного до Криниці і з поворотом як і руху поштового і лікарської оліки.

2801-3 Ц. н. Заряд купелевий.

Цибуля найіне — збір 1916 — злібна до кільченя 1 кг. 80 корон

Димка дрібна около 700 шт. 1 кг. 10 кор.

поручас

І. БОРИС

ПЕРЕМИШЛЬ.

При замовленю належить переслати половину задатку. 275 4-6

УКРАЇНСЬКА КРАВЧИНЯ — Львів, вул. Гродька, між В. І. пов. — викупує сукні дамські по уміркованим цінам. 7-1

Студент прав пошукує на селі аманта (секретаря громад і т. н.) або левці. — Зголошеня в українській Адміністрації під „Студент“. 288 5-5

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акціонна у Львові

Підвалє ч. 7.

— Монто поштової шидниці ч. 11а.284. — Мірнова монто в Австро-угорських Банку.

Акціонний капітал . . . К 1,300,000
 Резерви Банку . . . . . К 200,000
 Приймає вкладики на бжучий рехунок від К 10 — на 4 проц.
 Удїлає гіпотечні і пекселові записки.
 Выплачує купони від заставленіх листіа.
 Вымінює по користнім курсі російські рублі і німецькі маркі.
 Певність львоваці запоручують акціонний капітал Банку і резерви.
 На жаданє висилає посїдаєм вложєня (чеки) Почтової Шидниці. 728 23-1

Практиканта

інтелігентного, науочого умічених и льва клас гімназіальних або реальних, в думі добрим письмом, знаючого в слов, письмі, зямі польський і український прийме зважє торговельне бюро. Платня відповідни до здібности. — Зголосеня під „Практикант“ Львів, гол. почта, р. restante. 287 1-2

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Капто Почт. Шидниці ч. 25261.

Жироваkonto в Австро-Угорських Банку

приймає до обезпечєня від огню будинки, хатні і господарські движимости, меблі, одєжу і білизну, збже в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одициці, то добробит цілого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“.

Нема жадного ншого українського Товариства асекураційного від огню. — тільки один

„ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпечєня селянських будинків.

„Дністер“ заетає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та выплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1916 року 8,613 829 — корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, ціпні папери і векслі за дешевою оплатою премії. ІА 10-2

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів. — Канцеларія Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.